

„Marat/Sade” Jana Klaty. Opera techno doby Tik Toka

Jan Kłata przygotował w Göteborgu „Marat/Sade” Petera Weissa, sztukę znaną z prapremiery Konrada Swinarskiego.

Publikacja: 17.02.2022 21:00

Foto: Ola Kjelbye

Jacek Cieślak

“Marat/Sade” to wielopiętrowe arcydzieło, teatr w teatrze, spektakl spektaklu organizowanym przez markiza de Sade w szpitalu psychiatrycznym w 1808 r. w dobie Cesarstwa, w warunkach cenzury. Rekonstruuje zabójstwo jakobina Marata przez żyrondistkę Corday, prawnuczkę Pierre’a Corneilla, która opowiadając się za ewolucyjnymi zmianami - zemściła za radykalną wersję rewolucji, radykalnym morderstwem. Co reżysera w tym torcie teatralnym zainteresowało?

Ad

AI Product Owner
mid / praca zdalna
ważna jeszcze 7 dni

Zobacz

Specjalista Helpdesk I
junior / praca zdalna, praca sta

ważna jeszcze 19 dni

- Rrrrrrewolucja, oczywiście! Teatralność, rytmiczność, rezolucyjność, spektakularność, otchłanna głębia myśli, krzyżujących się tropów, znakomicie skonstruowane postaci, biopolityka, indywidualizm kontra idealizm, mordercze dziewictwo, męczeńskie perwersje, po prostu wariactwo. Jak tu się nie zainteresować?

W Szwecji nie ma Czarnków i Glińskich, ale są tematy, na które lepiej milczeć

Sztuka Petera Weissa stało się zapowiedzią rewolucji 1968 i odchodzenia od niej.

- Myślę, że tekst profetyczny w latach sześćdziesiątych zeszłego stulecia jak najbardziej może zapowiadać również nadchodzące rewolucje, a rewolucji mamy teraz dużo: politycznych i kulturowych, czasy się zrobiły wielce turbulentne, dobre dla teatru. A Peter Weiss był praktycznie rzecz biorąc Szwedem, co dodaje kolorytu lokalnego- mówi reżyser.

Prapremierę wyreżyserował w Berlinie Konrad Swinarski, praktykant u Brechta, zaś sztuka jest twórczością Brechta inspirowana. Czy Weiss i Swinarski byli w dialogu?

Weiss był w "Dialogu", w styczniowym numerze miesięcznika teatralnego 1965, i na końcu drukowanego tam tłumaczenia sztuki napisał, że didaskalia części scen odzwierciedlają słynną berlińską realizację Swinarskiego. Natomiast ja się didaskaliąmi nie zajmuję – z całym szacunkiem zarówno dla Swinarskiego, jak i dla didaskaliów.

Czytaj więcej

TEATR

„Sen nocy letniej”. William Szekspir w digitalowym formacie
Krzysztof Garbaczewski pokaże w krakowskim Narodowym Starym Teatrze „Sen nocy letniej” w...

Jedno z pytań, jakie niesie spektakl brzmi: czy markiz de Sade jest w historii górą nad Maratem, a seks i erotyka nad polityką? Czy na odwrót?

NOWOŚĆ 2024

AI. Sztuczna inteligencja w biznesie

CZYTAJ WIĘCEJ

- Odpowiem pytaniem: "Dzisiaj oczerniacie jednych i wywłaszczacie ich, aby ich dobra rozdać innym, którzy zaraz jak ich poprzednicy staną się lichwiarzami, aby pomnożyć swój majątek. Czy wierzysz, że wszyscy niezależnie od stanowiska mają równe osiągnięcia?". To de Sade, oczywiście – mówi Kłata. - Ma rację? Tak. Ale na to Marat odpowiada: "Ja obojętności przeciwstawiam działanie. Kiedy widzę zło – interweniuję. Wszystko sprowadza się do tego, aby siebie samego obrócić podszewką na wierzch, i zobaczyć wszystko na nowo." Pięknie, prawda? Zwłaszcza w kraju Greta Thunberg.

Szwedzcy widzowie nie mają do czynienia z cenzurą, która pojawia się w spektaklu, zawsze i wszędzie istnieje jednak problem autocenzury.

- W Szwecji nie ma panoszenia się Czarnków, Glińskich i Kamińskich, nie ma tak nachalnej cenzury, ale są tematy, na które lepiej milczeć. Szwedzcy widzowie zrozumieją zaproszenie do szalenie nieprzemocowego domu wariatów, wielce rezolucyjnie skonstruowanej instytucji bez wyjścia, gdzie każdy bunt staje się częścią systemu.

Ważny wątek sztuki to muzyka. Filmowy musical przygotował Petera Brooka.

- Autorem muzyki jest Christoffer Berg, współpracownik gupy The Knife, założyciel Fever Ray. Robimy techno musical z elementami opery awangardowej dla pokolenia Tik-Toka. Jak szaleć to szaleć.

Reżyser podkreśla, że na szczęście ożywia się popandemiczne międzynarodowe życie festiwalowe. Są zaproszenia m.in. do Berlina i na Olimpiadę Teatralną w Budapeszcie. A litewski "Borys Godunow" ma pojechać zarówno do Kijowa, jak i do Petersburga.

© Licencja na publikację
© © Wszystkie prawa zastrzeżone
Źródło: Rzeczpospolita

Szwecja Göteborg Teatr Jan Kłata